

Briselē, 9.4.2013
COM(2013) 196 final

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

Ekoloģisko produktu vienotā tirgus izveide

**Kvalitatīvāka informācija par produktu un organizāciju ekoloģiskajiem
raksturlielumiem**

(Dokuments attiecas uz EEZ)

{SWD(2013) 111 final}

{SWD(2013) 112 final}

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

Ekoloģisko produktu vienotā tirgus izveide

Kvalitatīvāka informācija par produktu un organizāciju ekoloģiskajiem raksturlielumiem

(Dokuments attiecas uz EEZ)

1. IEVADS

Ceļvedī par resursu efektīvu izmantošanu¹ tika nosprausts vērienīgs mērķis 2020. gadam — *radīt iedzīvotājiem un publiskajām iestādēm piemērotus stimulus izvēlēties resursefektīvākos produktus, izmantojot atbilstošus cenu signālus un skaidru vides ietekmējuma informāciju*. Ceļvedī arī tika atzīts, ka iekšējam tirgum ir liela loma resursefektīvu produktu iegādes atbalstīšanā. Šī iniciatīva — "Ekoloģisko produktu vienotā tirgus izveide" — ir svarīgs solis šajā virzienā.

Resursefektīvu produktu izplatība tirgū līdz šim ir neliela, lai gan ražotāji šādus produktus var nodrošināt un patērētāju pieprasījums pēc šādiem produktiem pieaug. Ražotājiem ir šķēršļi šo produktu piedāvāšanai, savukārt patērētājiem ir šķēršļi šo produktu iegādei — daudzos gadījumos tāpēc, ka nav skaidrības, kas ir īsteni ekoloģisks produkts vai īsteni ekoloģiska organizācija. Šī Komisijas iniciatīva ir solis uz šīs neskaidrības novēršanu, uzlabojot produktu un organizāciju ekoloģisko raksturlielumu mērīšanu un norādīšanu.

Komisijas paziņojumā Padomei un Parlamentam ir piedāvātas divas mērījumu metodes un principu kopums produktu un organizāciju ekoloģisko raksturlielumu norādīšanai. Tam ir pievienots Komisijas ieteikums, kurā dalībvalstis un privātais sektors tiek aicināti šīs metodes attiecīgos gadījumos izmantot, lai sekmētu iekšējā tirgus normālu darbību.

Iniciatīvā ir ierosināts noteikt testēšanas posmu, kura laikā ieinteresētās personas kopā ar Komisiju varētu novērtēt ierosināto metožu efektivitāti un to, cik reālistiski būtu tās izmantot visā vienotajā tirgū. Tiks veikta testēšanas posma rezultātu neatkarīga profesionālvērtēšana, kurā tiks izvērtētas arī alternatīvas metodes. Ja testēšanas posms noritēs sekmīgi, Komisija turpinās apspriesties ar ieinteresētajām personām par to, kā vispilnīgāk izmantot šīs iniciatīvas sniegtos ieguvumus. Komisija arī organizēs apspriešanos ar starptautiskiem partneriem par metožu izstrādi, lai nodrošinātu metožu saderību un sinerģiju ar citām plaši lietotām metodēm.

Šo darbību mērķis ir vidējā termiņā darīt iespējamu un sekmēt ekoloģisku produktu izplatību ES tirgū, kā arī sniegt ES uzņēmumiem iespēju pievērsties videi nekaitīgākai praksei un atbalstīt šādu virzību, sekmējot tādu potenciālu šķēršļu likvidēšanu, kas varētu kavēt ekoloģisko produktu brīvu apriti vienotajā tirgū.

¹ COM(2011) 571 galīgā redakcija.

2. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

2.1. Uzdevumi vides aizsardzības un resursefektivitātes jomā

ANO 2012. gada Konferencē par ilgtspējīgu attīstību (*Rio+20*) starptautiskā sabiedrība atzina, ka, "*lai panāktu ilgtspējīgu attīstību pasaules mērogā, neizbēgami ir būtiski jāmaina sabiedrību pieeja ražošanai un patēriņam*"². Saskaņā ar ANO veikto klasifikāciju gandrīz divu trešdaļu pasaules ekosistēmu stāvoklis pasliktinās³; saskaņā ar aplēsēm bioloģiskās daudzveidības samazināšanās ātrums 100 reižu pārsniedz dabisko izmiršanas ātrumu, un ar klimata pārmaiņām saistītie riski un tendences ir dokumentāri pierādītas⁴. ESAO brīdina, ka dabas resursu pastāvīga degradācija un erozija rada neatgriezeniskas pārmaiņas, kas varētu apdraudēt jau divus gadsimtus noritošo dzīves līmeņa paaugstināšanos⁵.

2.2. Ekoloģisku produktu un ekoloģisku organizāciju sniegtie ieguvumi vides aizsardzības jomā

Ekoloģiskus produktus var definēt kā produktus, kas ir resursefektīvāki un sava aprites cikla laikā — no izejvielu ieguves, ražošanas un izplatīšanas līdz lietošanai un pēcekspluatācijas apsaimniekošanas procesam (tostarp otrreizējai izmantošanai, pārstrādei un reģenerācijai) — nodara mazāku kaitējumu videi nekā līdzīgi tās pašas kategorijas produkti. Ekoloģiski produkti ir sastopami ikvienā produktu kategorijā neatkarīgi no tā, vai tiem ir ekomarķējums un vai tos pārdod kā ekoloģiskus produktus; par ekoloģiskiem tos padara to ekoloģiskie raksturlielumi.

Šādu produktu plašāka izplatība tirgū apvieno ieguvumus, ko sabiedrībai sniedz mazāks kaitējums videi, un patērētāju apmierinātības palielināšanos, kā arī potenciālus ekonomiskus ieguvumus, kas ražotājiem un patērētājiem rastos dabas resursu efektīvākas izmantošanas dēļ.

Turklāt ekoloģiski uzņēmumi rada papildu ieguvumus vides aizsardzības jomā. Šādi uzņēmumi uzlabo savus iekšējos procesus, ietekmē izejvielu piegādātājus un citus vērtības radīšanas ķēdes posmus abpus savam posmam, kā arī rada inovācijas. Uzņēmums, kas stratēģiju izstrādē un lēmumu pieņemšanā integrē "aprites cikla pieeju", pēc iespējas samazina gan savas darbības tiešo, gan netiešo ietekmi uz vidi.

2.3. Ekoloģisku produktu un ekoloģisku organizāciju sniegtie ekonomiskie ieguvumi

Tiek lēsts, ka "mazu oglekļa dioksīda emisiju" un "videi draudzīgu" preču un pakalpojumu (kas ir ekoloģisko produktu kopējā tirgus apakšsektors) globālā tirgus vērtība ir 4,2 triljoni euro, un ES daļa šajā tirgū ir 21 %⁶. Šā tirgus ikgadējās izaugsmes vidējais rādītājs pat ekonomikas lejupslīdes laikā ir bijis 4 %⁷, un tas ir viens no iemesliem, kāpēc zaļā ekonomika ir viena no nozarēm, kurā darbvietu skaita palielināšanās potenciāls ir vislielākais⁸. Aizvien saasinās uzņēmumu konkurence par

² 10 gadu programmu kopums, ko veido programmas par ilgtspējīgiem patēriņa un ražošanas modeļiem. A/CONF.216/5.

³ ANO ģenerālsekretāra izveidotās Augsta līmeņa darba grupas jautājumos par ilgtspēju pasaulē 2012. gada ziņojums *Resilient People, Resilient Planet: A future worth choosing*.

⁴ Sk., piemēram, Konvencijas par bioloģisko daudzveidību sekretariāta (2006) 2. pārskatu par bioloģisko daudzveidību pasaulē un http://unfccc.int/essential_background/items/6031.php.

⁵ "Perspektīvas vides jomā līdz 2050. gadam" (ESAO, 2012).

⁶ Uzņēmējdarbības, inovāciju un prasmju departaments (2012), *Low Carbon Environmental Goods and Services*.

⁷ *Green Seal* (2009), *Green Buying Research*.

⁸ Ir paredzams, ka 2012. gadā tieši ekonomiskajā strādājošo skaits ES varētu būt 3,4 miljoni salīdzinājumā ar 2,7 miljoniem 2008. gadā — tas ir apliecinājums, ka pat pašreizējos ekonomikas apstākļos ekonomiskajai

šā tirgus daļas iegūšanu. Ekoloģiski produkti var palīdzēt ražotājiem samazināt ražošanas izmaksas (mazāks resursu izmantojums nozīmē mazākas ražošanas izmaksas), bet patērētājiem — lietošanas izmaksas (piemēram, lietojot lielo sadzīves tehniku, kas saskaņā ar Energomarķējuma direktīvu⁹ ir piederīga visaugstākajai energoefektivitātes klasei). Ekoloģiskus produktus turklāt kopumā ir vieglāk pārstrādāt vai izmantot atkārtoti, kas nozīmē efektīvāku un lētāku atkritumu apsaimniekošanu visai sabiedrībai.

Tomēr attiecībā pret citiem produktiem ekoloģiskie produkti joprojām veido tikai nelielu ES patēriņa preču tirgus daļu¹⁰. Pierādījumi liecina, ka pieprasījums pēc šādiem produktiem, ja to cenas ir konkurētspējīgas, ir vērā ņemams, kas savukārt nozīmē, ka iekšējā tirgū tas ir neizmantots potenciāls¹¹. Tam turklāt būtu pozitīva ietekme uz nodarbinātību: ES tautsaimniecību resursefektivitātes uzlabošana līdz 2020. gadam kopumā varētu radīt līdz pat 2,8 miljonu darbvieta izveidi¹².

Ekoloģiski uzņēmumi mēdz būt inovācijas avangardā. Mazākas izmaksas, lielāks ražīgums, izejvielu piegādes drošība un mazāka pakļautība vides apdraudējumam sniedz Eiropas uzņēmumiem konkurences priekšrocības ekoinovācijas jomā. Ja nerīkosimies, lai šo tendenci atbalstītu, konkurētspēja šajā nozarē būs apdraudēta¹³.

3. PROBLĒMAS, KO IECEĒTS RISINĀT PRIEKŠLIKUMĀ

3.1. Vienotas izpratnes trūkums par jēdziena "ekoloģisks produkts" definīciju un "ekoloģiskas organizācijas" pamatpazīmēm

Jēdzieniem "ekoloģisks produkts" un "ekoloģiska organizācija" nav plaši atzītas, zinātniski pamatotas definīcijas. Šobrīd tiek izmantotas dažādas metodes ekoloģisko raksturlielumu izmērīšanai un salīdzinošajai vērtēšanai¹⁴, taču tās cita no citas atšķiras un, ar tām novērtējot vienu un to pašu produktu vai organizāciju, iegūst

piemīt darbvieta skaita palielināšanās potenciāls. Sk. "Gada izaugsmes pētījums (2013. gads)", COM(2012) 750 final, http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/ags2013_en.pdf.

⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 19. maija Direktīva 2010/30/ES par enerģijas un citu resursu patēriņa norādīšanu ražojumiem, kas saistīti ar energopatēriņu, izmantojot etiķetes un standarta informāciju par precēm, OV L 153, 18.6.2010., 1.–12. lpp.

¹⁰ Daudzos pētījumos ir konstatēts, ka tirgus daļa, ko veido produkti ar labākiem ekoloģiskajiem raksturlielumiem, ir salīdzinoši maza — dažās produktu kategorijās atsevišķās dalībvalstīs līdz 5 %. Vairāk informācijas sk. ietekmes novērtējuma ziņojumā.

¹¹ Sk. ietekmes novērtējuma ziņojumu.

¹² Komisijas dienestu darba dokuments "Ekoizaugsmei piemītošā nodarbinātības potenciāla pilnvērtīga izmantošana", SWD(2012) 92 final, pievienots paziņojumam "Virzoties uz ekonomikas atlabšanu ar daudzām jaunām darba vietām".

¹³ Dānijai, Zviedrijai un Somijai ir vieni no pasaulē augstākajiem rādītājiem nepiesārņojošu tehnoloģiju jomā, taču šādi rādītāji ir arī svarīgām konkurējošām valstīm, piemēram, ASV, Ķīnas un Indijas rezultāti jau tagad ir labāki nekā Nīderlandei, Austrijai, Beļģijai, Francijai un Spānijai. Sk. *Global Cleantech Innovation Index* 2012. gada ziņojumu, ko sagatavojuši *CleanTech Group* un *WWF*.

¹⁴ Metodes produktu un organizāciju ekoloģisko raksturlielumu izmērīšanai var grupēt divās pamatkategorijās: 1) ekoloģisko raksturlielumu novērtēšana, nosakot tiešo ietekmi (respektīvi, ietekmi, kas ir tieši piedēvējama produktam/organizācijai, piemēram, ražošanas procesā radušies bīstamie atkritumi). Dažas no šīm metodēm attiecas uz vienu konkrētu vides ietekmējuma jomu (piemēram, SEG protokola par siltumnīcefekta gāzēm 1. jomu), savukārt citas aptver vairākas vides ietekmējuma jomas (piemēram, EMAS galveno raksturlielumu noteikšanas metode); 2) ekoloģisko raksturlielumu mērīšana, ņemot vērā gan tiešo, gan netiešo ietekmi (respektīvi, arī ietekmi citos aprites cikla posmos, piemēram, izejvielu ieguves, loģistikas, lietošanas, pēcekspluatācijas apsaimniekošanas posmā, veicot pilna aprites cikla novērtējumu). Dažas no šīm metodēm attiecas uz vienu konkrētu vides ietekmējuma jomu (piemēram, SEG protokola par siltumnīcefekta gāzēm 1. jomu), savukārt citas aptver vairākas vides ietekmējuma jomas (piemēram, EU ekomarķējuma piešķiršana).

dažādus rezultātus. Vēl vairāk — lietotāja ziņā tiek atstātas tik daudzas metodoloģiskās izvēles, ka bieži vien salīdzināmi nav pat rezultāti, kas iegūti ar vienu un to pašu metodi. Šāda salīdzināmība ir svarīga, lai varētu notikt konkurence, kuras pamatā ir ekoloģiskie raksturlielumi, un lai patērētāji un uzņēmumi varētu pieņemt kompetentus lēmumus.

Viens no lielākajiem trūkumiem, kas ir raksturīgs dažām metodoloģiskajām pieejām ekoloģisko raksturlielumu mērīšanai, ir to nepilnīgums. Tās neparedz novērtēt visu attiecīgā produkta vai organizācijas tiešo un netiešo ietekmi — t. i., ietekmi visa aprites cikla laikā. Daudzu rādītāju pamatā ir lietošanas posms (piemēram, veļas mazgāšanas mašīnas ūdens patēriņš), taču nav ņemtas vērā izmaksas par ražošanu, likvidāciju vai atkārtotas izmantošanas vai pārstrādes potenciāls. Dažām novērtējuma metodēm pamatā ir viens vides ietekmējuma rādītājs, kas var nozīmēt citu rādītāju neievērošanu, — tādējādi notiek ekoloģiskā kaitējuma pārnese (*burden shifting*). Piemēram, jauna energoefektīva produkta ražošanai var būt vajadzīgs rets vai bīstams materiāls. Tas var būt vēlami no enerģijas taupīšanas viedokļa, taču nepieņemami no resursu izsīkšanas viedokļa vai produkta pēcekspluatācijas ietekmes dēļ. Tas jebkurā gadījumā būtu jāņem vērā pilna aprites cikla novērtējumā, lai lēmumus par ekoloģisko raksturlielumu uzlabošanu varētu pieņemt, pamatojoties uz pilnīgu informāciju.

3.2. Nevajadzīgas izmaksas uzņēmumiem

Ar vides ietekmējumu saistīti apsvērumi daudzu uzņēmumu un to ieguldītāju gadījumā aizvien lielākā mērā tiek ņemti vērā, lemjot par darbības un tirgdarbības stratēģijām. Šādi uzņēmumi aizvien biežāk izmanto aprites cikla novērtējumu (ACN)¹⁵, lai novērtētu savu produktu aprites ciklus un savu piegādātāju ekoloģisko sniegumu, kā arī savu produktu ekoloģisko raksturlielumu izmērīšanai (un uzlabošanai).

"Pēdas nospieduma" (piemēram, oglekļa dioksīda pēdas nospieduma, ūdens pēdas nospieduma) noteikšanas metožu skaits strauji pieaug līdztekus valsts un privātā sektora iniciatīvu skaita palielinājumam. Tas uzņēmumiem var radīt būtiskas izmaksas, jo sevišķi tad, ja tiem jāizmanto šīs dažādās metodes vai jāievēro dažādu valstu un mazumtirgotāju atšķirīgās prasības attiecībā uz marķējumu un verifikāciju. Maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU) tas izmaksā salīdzinoši daudz vairāk un arī nozīmē ievērojami lielāku slogu.

Eiropas uzņēmumi situāciju labi apzinās — ar šo iniciatīvu saistītās sabiedriskās apspriešanas respondenti nosauca konsekvences trūkumu par vienu no svarīgākajiem šķēršļiem ekoloģisko raksturlielumu norādīšanai un salīdzinošajai vērtēšanai (šim apgalvojumam piekrita 72,5 % respondentu). Uz jautājumu, kāds ir šīs problēmas galvenais cēlonis, vislielāko atbalstu guva atbilde, ka cēlonis ir daudzu iniciatīvu pastāvēšana ES (70,8 %) un daudzie ziņošanas veidi (76,3 %)¹⁶.

¹⁵ Aprites cikla novērtējums (ACN) ir vispāratzīts metodoloģisks rīks, kas paredz aprites cikla pieeju kvantitatīvi piemērot tādu darbību vides novērtējuma analīzei, kuras ir saistītas ar procesiem vai produktiem. Būtiska aprites cikla novērtējuma pazīme ir visaptverošais skatījums uz produktiem vai procesiem un to funkcijām, ņemot vērā gan iepriekšējo, gan nākamo aprites cikla posmu darbības. Piemēram, produkta ACN aptver visus ražošanas procesus un pakalpojumus, kas ar produktu saistīti visā tā aprites cikla laikā, sākot ar izejmateriālu ieguvu un produkta ražošanā izmantoto materiālu ražošanu un beidzot ar produkta lietošanu un dažu tā sastāvdaļu pārstrādi un/vai — galu galā — likvidāciju. Šādu pilnu aprites ciklu mēdz saukt arī par "ciklu no šūpuļa līdz kapam" (*cradle-to-grave*).

¹⁶ Sk. <http://ec.europa.eu/environment/consultations/sustainable.htm>.

3.3. Šķēršļi tādu produktu brīvai aprītei, kurus pārdod kā ekoloģiskus produktus

Šīs daudzās metodes ne vien rada papildu izdevumus, bet, iespējams, arī ierobežo ekoloģisko produktu ražotāju iespējas šos produktus pārdot, pat ES iekšienē. Uzņēmumiem, kas vēlas nodarboties ar pārrobežu tirdzniecību, var nākties konstatēt, ka vides ietekmējuma informācijas prasības, kas piemērojamas attiecīgajiem produktiem, dažādās valstīs atšķiras.

1. ierāmējums. Konkrēti šķēršļi tādu produktu tirdzniecībai vienotajā tirgū, kurus pārdod kā ekoloģiskus produktus

Ekoloģisko produktu pārdošana Eiropā aizvien biežāk norit pēc šāda (nepraktiska) scenārija: uzņēmumam, kas savu produktu kā ekoloģisku produktu vēlas pārdot Apvienotajā Karalistē, Francijā, Itālijā un Šveicē, ir jāizmanto dažādas sistēmas, lai šo dažādo valstu tirgos varētu konkurēt ekoloģisko raksturlielumu aspektā. Lai pārdotu produktus Francijā, uzņēmumam būtu jāveic vides ietekmējuma novērtējums saskaņā ar Francijas metodi (BP X30-323); Apvienotajā Karalistē uzņēmumam būtu jāpiemēro *PAS 2050* vai *WRI GHG* protokols; Šveicē būtu jāizmanto Šveices pieeja (kas šobrīd vēl tiek izstrādāta); Itālijā būtu jāiesaistās valsts pārvaldes atzītā oglekļa dioksīda pēdas nospieduma noteikšanas sistēmā un jāveic vēl viena analīze. Šim uzņēmumam turklāt vēl būtu jāizstrādā Produkta vides ietekmējuma deklarācija (PVID) saskaņā ar ISO 14025, lai produktu varētu pārdot Zviedrijas tirgū. Pēc tam uzņēmumam varētu nākties izstrādāt vēl vairākas PVID, jo dažādās pasaules daļās lieto vismaz sešas konkurējošas PVID sistēmas, kas savstarpēji atšķiras, lai gan tām visām pamatā ir ISO 14025¹⁷.

Pieņemot, ka sistēmas prasību izpildei vajadzīgs pētījums izmaksā EUR 10 000, uzņēmumam šīs izmaksas būtu jāreizina ar to tirgu skaitu, ko tas plāno apgūt. Šeit izklāstītajā scenārijā uzņēmuma izmaksas varētu sasniegt EUR 50 000 par produktu, lai uzņēmums ekoloģisko raksturlielumu aspektā varētu konkurēt piecos Eiropas valstu tirgos.

Lai uzņēmumi varētu konkurēt ekoloģisko raksturlielumu aspektā, tie faktiski ir spiesti iesaistīties dažādās privātā vai publiskā sektora sistēmās, kuras dominē konkrētos tirgos un kuru pamatā ir dažādas metodes. Citiem vārdiem sakot, šķiet, ka savstarpējas atzīšanas princips vienotajā tirgū nespēj novērst ar tehniskajiem aspektiem nesaistītus šķēršļus ES iekšējai tirdzniecībai — lai gan juridisku prasību nav, eksportētājiem, lai tie neatrastos sliktākā situācijā nekā vietējie ražotāji, tomēr nākas izmantot valstī izmantotās informācijas sniegšanas metodes (piemēram, valstu ekomarķējuma sistēmas).

3.4. Patērētāju neuzticība ekoapgalvojumiem

Apsekojumi liecina, ka ES patērētāji labprāt iegādātos vairāk ekoloģisku produktu¹⁸. Tomēr tie paši apsekojumi rāda, ka aktuāla ir vērtību neatbilstība rīcībai un uzticēšanās trūkums. Piemēram, lai gan 75 % ES iedzīvotāju norāda, ka ir gatavi iegādāties ekoloģiskus produktus, tikai 17 % tādus patiešām bija iegādājušies pēdējā mēneša laikā pirms apsekojuma. Norādītie iemesli atšķiras, un tie ietver gan neuzticību ražotāju un mazumtirgotāju sniegtajai informācijai, gan ekoloģisku

¹⁷

Vācijā, Zviedrijā, Norvēģijā, Japānā, Dienvidkorejā un Taivānā.

¹⁸

Eiropas iedzīvotāju attieksme pret vidi", 27. lpp.; Eiropas iedzīvotāju attieksme pret ilgtspējīga patēriņa un ražošanas jautājumu".

produktu ierobežotu pieejamību par pieņemamām cenām. Turklāt produktu ekoloģiskie raksturlielumi bieži vien netiek norādīti tādā veidā, lai šo informāciju varētu salīdzināt, tāpēc tiek ierobežota patērētāju spēja izdarīt kompetentu izvēli.

Ekoapgalvojumu kļūst aizvien vairāk, taču līdztekus tie kļūst aizvien vispārīgāki un nekonkrētāki terminoloģijas lietojuma ziņā¹⁹. Tas iedragā patērētāju uzticību: 48 % patērētāju neuzticas ekoloģisko raksturlielumu informācijai, kas norādīta uz produktiem²⁰. Aizvien vairāk sāk dominēt priekšstats, ka uzņēmumu konkurences pamatā ir to apgalvojumi, nevis to faktiskie ekoloģiskie rādītāji.

4. ES POLITIKAS RISINĀJUMS

4.1. ES rīcības mērķis

ES rīcībai šajā jomā ir viens pamatmērķis — panākt, lai visām iesaistītajām ieinteresētajām personām, tostarp visiem piegādes ķēdes dalībniekiem, būtu pieejama skaidra, uzticama un salīdzināma informācija par produktu un organizāciju ekoloģiskajiem raksturlielumiem. Lai sasniegtu šo mērķi, Komisija, izmantojot daudzus gadus ilgušo darbu ar ieinteresētajām personām un zinātnisko sabiedrību, piedāvā divas metodes ekoloģisko raksturlielumu novērtēšanai un salīdzinošajai vērtēšanai. Šīs metodes ir noturīgas pret netipisku datu ietekmi (zinātniski pamatotas), visaptverošas (tās aptver visu produkta aprites ciklu vai visu organizāciju, kā arī dažādu vides ietekmējuma aspektu kopumu) un ar laiku palīdzēs panākt ekoloģisko raksturlielumu salīdzināmību. Šīs metodes ir apspriestas un testētas ar nozares iesaisti 2011./2012. gadā un tiks arī papildus testētas un pilnveidotas (it sevišķi — izstrādājot vienkāršotus noteikumus konkrētām produktu grupām un nozarēm), kā arī novērtētas, lai noteiktu, kādā mērā tās bez grūtībām var izmantot uzņēmumi, jo sevišķi MVU, vai politikas veidotāji.

ES rīcības mērķis ir samazināt pašreizējo neskaidrību par to, kas ir ekoloģisks produkts un ekoloģiska organizācija. Tas ir solis ceļā uz augstāku iekšējā tirgus integrācijas pakāpi — tādu tirgu, kurā patērētāji atpazīst īsteni ekoloģiskus produktus un organizācijas. Tiek gaidīts, ka ekoloģisko produktu plašāka izplatība tirgū sekmēs ekonomikas atlabšanu un ciešāk nostiprinās ES uzņēmumu konkurences priekšrocības ekoinovācijas jomā²¹.

Vispārīgo jēdzienu "ekoloģisks produkts" kā apzīmējumu produktam, kura ietekme uz vidi visa aprites cikla laikā ir mazāka nekā kādam alternatīvam produktam, praksē ļaus ieviest divi elementi: 1) metode, kas ļauj izmērīt ietekmi uz vidi visa aprites cikla laikā, un 2) katrai produktu kategorijai paredzēti īpaši noteikumi, kas nodrošina vajadzīgo etalonrādītāju produkta atzīšanai par īsteni ekoloģisku. Tā pati pieeja tiks īstenota arī attiecībā uz organizācijām.

¹⁹ ESAO (2011), "Ekoapgalvojumi. ESAO patērētāju aizsardzības politikas komitejas atzinumi un secinājumi". DEFRA (2010), "Uz produkta iepakojuma sniegto ekoapgalvojumu novērtēšana".

²⁰ Eirobarometra zibensaptauja Nr. 256 par Eiropas iedzīvotāju attieksmi pret ilgtspējīgu patēriņu un ražošanu (2009). Turklāt Eirobarometra 332. zibensaptauja (2012, 11. lpp.) liecināja, ka gandrīz trešdaļa ES patērētāju ir saskārušies ar maldinošu informāciju par produkta ietekmi uz vidi. Vairāk datu sk. ietekmes novērtējuma ziņojumā.

²¹ Sīkāku šīs saistības analīzi sk. ietekmes novērtējuma ziņojumā.

4.2. Tādu metožu izstrāde, kas ļauj izmērīt produktu un organizāciju ietekmi uz vidi

Komisija kopā ar plašu ieinteresēto personu loku šajā jomā darbojas jau vairākus gadus: ar 2003. gada paziņojumu par produktu integrēto politiku (PIP)²² ES politikas veidošanā tika ieviests jēdziens "aprites cikla pieeja". Tam 2008. gadā sekoja "Ilgtspējīga patēriņa un ražošanas un ilgtspējīgas rūpniecības politikas rīcības plāns"²³, pēc kura 2010. gadā tika publicēta rokasgrāmata "Starptautiskā aprites ciklu datu standartsistēma"²⁴, kas ietvēra tehniskas vadlīnijas detalizētu ACN pētījumu veikšanai un noteica tehnisko pamatu konkrētām produktu kategorijām paredzētu īpašu kritēriju, ceļvežu un vienkāršotu rīku izveidei.

2010. gadā Eiropas Savienības Padome aicināja Komisiju izstrādāt saskaņotu metodi, kas ļautu aprēķināt produktu vides pēdas nospiedumu²⁵. Kopš tā laika Komisija izmanto jau esošas ACN pieejas un starptautiskos standartus²⁶, ieviešot jaunas metodoloģiskās specifikācijas, kas vajadzīgas saskaņotāku, salīdzināmāku un precīzāku rezultātu ieguvei. Šis darbs, kurā izmantota arī apspriešana un izmēģināšana praksē sadarbībā ar nozares pārstāvjiem²⁷, ir vainagojies ar produkta vides pēdas nospieduma (PVPN) metodi un organizācijas vides pēdas nospieduma (OVPN) metodi.²⁸

Šīm divām metodēm ir vairāki būtiski uzlabojumi salīdzinājumā ar citām pašlaik pieejamajām metodēm, piemēram:

- tajās ir skaidri identificētas potenciālās ietekmes uz vidi kategorijas²⁹, kas jānovērtē, lai veiktu visaptverošu ACN;
- tajās ir ietverta prasība skaitliski izteikt datu kvalitāti;
- tām ir noteikts datu kvalitātes prasību minimums;
- tajās ir sniegti skaidrāki tehniskie norādījumi par dažiem būtiskiem ACN pētījuma aspektiem (piemēram, sadalījumu, pārstrādi)³⁰.

²² Komisijas paziņojums Padomei un Eiropas Parlamentam par produktu integrēto politiku — "Ekoloģiska aprites cikla pieejas attīstīšana", COM/2003/0302 galīgā redakcija.

²³ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai par ilgtspējīga patēriņa un ražošanas un ilgtspējīgas rūpniecības politikas rīcības plānu, COM/2008/0397 galīgā redakcija.

²⁴ <http://lct.jrc.ec.europa.eu/pdf-directory/ILCD-Handbook-General-guide-for-LCA-DETAIL-online-12March2010.pdf>.

²⁵ Sk. Padomes 2010. gada 20. decembra secinājumus, kuros tā aicināja Komisiju "izstrādāt vienotu metodi, kas ļautu kvantitatīvi novērtēt produktu ietekmi uz vidi visa to aprites cikla laikā".

²⁶ *Analysis of Existing Environmental Footprint Methods for Products and Organizations: Recommendations, Rationale, and Alignment*, JRC, 2011, <http://ec.europa.eu/environment/eussd/pdf/Deliverable.pdf>.

²⁷ Izmēģināšana praksē tika veikta 2011. un 2012. gadā. Metožu testēšanai tika izmantoti 10 produkti (lauksaimniecības, mazumtirdzniecības, būvniecības, ķīmijas, IKT, pārtikas rūpniecības, apavu, televizoru un papīra rūpniecības produkti) un 10 organizācijas (mazumtirdzniecības, pārtikas rūpniecības, enerģijas ražošanas, ūdensapgādes, dzīvnieku barības, publiskā sektora, IKT, kalnrūpniecības, ķīmisko vielu un papīra rūpniecības organizācijas). Vairāk informācijas sk. ietekmes novērtējuma ziņojuma 9. pielikumā.

²⁸ Metožu projekta galīgā versija un sīkāka informācija par PVPN un OVPN izstrādes procesu: http://ec.europa.eu/environment/eussd/product_footprint.htm.

²⁹ Klimata pārmaiņas; ozona slāņa noārdīšanās; toksicitāte cilvēkiem — kancerogēna ietekme; toksicitāte cilvēkiem — nekancerogēna ietekme; daļiņas / ieelpojamas neorganiskās daļiņas; jonizējošais starojums; fotoķīmiskā ozona veidošanās; acidifikācija; sauszemes eutrofikācija; ūdens eutrofikācija; saldūdens ekotoksicitāte; zemes lietojums; ūdens resursu izsīkšana; minerālu un fosilā kurināmā resursu izsīkšana.

PVPN un OVPN metodes paredz salīdzinājumu veikšanai izstrādāt produktu vides pēdas nospieduma kategorijas noteikumus (PVPNKN) un organizāciju vides pēdas nospieduma nozares noteikumus (OVPNNN)³¹. Šie noteikumi PVPN un OVPN metožu vispārīgos noteikumus pārveidos par konkrētai produktu kategorijai vai nozarei īpaši paredzētiem noteikumiem, tādējādi ļaujot uzmanību galvenokārt veltīt trim vai četriem vissvarīgākajiem vides ietekmējuma rādītājiem no 14 vides ietekmējuma pamatrādītājiem un attiecīgās produktu kategorijas vai nozares nozīmīgākajiem procesiem vai aprites cikla posmiem. Tādējādi atsevišķu novērtējumu rezultāti būs salīdzināmi konkrētas produktu kategorijas vai nozares ietvaros neatkarīgi no tā, kurš šos novērtējumus veic.

Piemēram, izstrādājot mazgāšanas līdzekļu PVPNKN, kategorijas noteikumos tiks noteikts "paraugprodukts", ko uzskata par reprezentatīvu ES tirgū pieejamo mazgāšanas līdzekļu kategorijas produktu, un tiks aprēķināti šā paraugprodukta aprites cikla ekoloģiskie raksturlielumi. Reprezentatīvā produkta ekoloģiskie raksturlielumi tiks pieņemti par etalonrādītājiem (kuri pēc tam būs pastāvīgi jākoriģē un jāpārskata atbilstoši tehnoloģiju attīstībai), ar kuriem salīdzināt faktisko tirgū pārdoto mazgāšanas līdzekļu ekoloģiskos raksturlielumus. Šie raksturlielumi tiks norādīti patērētājam, kurš tādējādi iepērkoties varēs bez grūtībām salīdzināt alternatīvus produktus.

Ir paredzams, ka šīs svarīgās pārmaiņas nākotnē ļaus vides pēdas nospieduma metodes izmantot tirgū un politikā kā lietderīgu rīku produktu vai organizāciju diferencēšanai ar mazākām izmaksām.

Komisija arī atbalsta konkrētus pasākumus, kuru mērķis ir nozarei vai produktu kategorijai īpaši paredzētu metožu izstrāde³². Komisija atbilstoši situācijai turpinās darbu pie šo metožu saderības nodrošināšanas un atbalstīšanas.

4.3. Pašreizējā priekšlikumu pakete kā jauna politikas izstrādes perioda pirmais posms

Šis paziņojums kalpos kā vadlīnijas Komisijas darbībā nākamo trīs gadu laikā.

Komisija, apspriežoties ar ieinteresētajām personām, pakāpeniski un atbilstošā mērā integrēs metodes savā Vides vadības un audita sistēmā (*EMAS*), zaļā publiskā iepirkuma (*GPP*) sistēmā un ES ekomarķējuma sistēmā³³.

4.3.1. Komisijas ieteikums

Komisija kopā ar šo paziņojumu pieņem ieteikumu par PVPN un OVPN metožu izmantošanu produktu un organizāciju ekoloģisko raksturlielumu izmērīšanai un norādīšanai. Komisija aicina dalībvalstis un ieinteresētās personas izmantot PVPN un OVPN metodes attiecīgajos brīvprātīgajos politikas pasākumos un iniciatīvās, kas

³⁰ Sīkāks skaidrojums par PVPN un OVPN tehniskajiem elementiem ir sniegts ietekmes novērtējuma ziņojumā.

³¹ PVPNKN ir tādu noteikumu kopums, kas papildina PVPN pētījumu vispārējos metodiskos norādījumus, nodrošinot papildu specifikāciju konkrētas produktu kategorijas līmenī. OVPNNN ir tādu noteikumu kopums, kas papildina OVPN pētījumu vispārējos metodiskos norādījumus, nodrošinot papildu specifikāciju nozares līmenī.

³² IKT oglekļa dioksīda pēdas nospieduma metode, kas izstrādāta saskaņā ar COM(2010) 245 galīgo redakciju "Digitālā programma Eiropai"; *Envifood* protokols, kas izstrādāts Eiropas apaļā galda sarunās par pārtikas ilgtspējīgu patēriņu un ražošanu; CEN tehniskās komitejas Nr. 350 veiktais standartizācijas darbs saistībā ar būvju ilgtspējas standartiem.

³³ Piemēram, izmantojot PVPN pētījumus attiecīgo vides ietekmējuma faktoru apzināšanai ekomarķējuma vai *GPP* kritēriju izstrādes procesā vai izmantojot OVPNNN *EMAS* nozaru atsauces dokumentos.

saistītas ar produktu un organizāciju pilna aprites cikla ekoloģisko raksturlielumu izmēģināšanu un norādīšanu. Šīs metodes ir ieteikuma neatņemama daļa.

4.3.2. *Izmēģinājuma posms: vides pēdas nospieduma metožu izmantošanas testēšana*

Komisija organizēs trīs gadus ilgu testēšanas posmu, kurā pēc brīvprātīgas līdzdalības principa līdzdarbosies ieinteresētās personas. Šā izmēģinājuma posma mērķi ir šādi:

- izveidot un pārbaudīt PVPNKN un OVPNNN izstrādes procesu, tostarp katras noteikumu kopas ekoloģisko etalonrādītāju izstrādi³⁴. Gadījumos, kad konkrētai produktu kategorijai vai nozarei īpaši paredzēti noteikumi jau pastāv un ieinteresētās personas tos izmanto, Komisija šos noteikumus izmanto kā pamatu PVPNKN un OVPNNN izstrādei;
- atvieglot vides pēdas nospieduma metožu piemērošanu, īpaši to piemērošanu MVU, testējot inovatīvas pieejas procesa vadībai un izstrādājot attiecīgus rīkus;
- testēt dažādas PVPN un OVPN atbilstības un verifikācijas sistēmas, tostarp iepriekšējās verifikācijas (t. i., atbilstības novērtējuma) un retrospektīvas verifikācijas (t. i., tirgus novērošanas) sistēmas, lai izveidotu un pārbaudītu samērīgas, iedarbīgas un efektīvas atbilstības un verifikācijas sistēmas;
- sadarbībā ar ieinteresētajām personām testēt dažādas pieejas informācijas sniegšanai no uzņēmuma patērētājiem un no uzņēmuma citiem uzņēmumiem.

Komisija 2013. gadā izziņos brīvprātīgo pieteikšanās uzaicinājumu, kurā aicinās ieinteresētās personas (arī personas no trešām valstīm) iesaistīties PVPNKN un OVPNNN izstrādes procesā vai to vadīt. Izmēģinājuma projektā iesaistīto produktu kategoriju un nozaru atlases pamatā būs tādi apsvērumi kā vides ietekmējuma apmērs, ieinteresēto personu gatavība iesaistīties procesā vai to vadīt, vajadzība nodrošināt produktu (tostarp kompleksu produktu) un nozaru (ar dinamiskām piegādes ķēdēm) dažādību, līdzšinējā darba pieejamība³⁵ un aprites cikla datu ieguvei vajadzīgās informācijas pieejamība. Šā izmēģinājuma posma norises sekmīgums tiks novērtēts, pamatojoties uz atlasīto produktu un nozaru daudzveidīgumu un reprezentativitāti, kā arī iesaistīto ieinteresēto personu skaitu un nozīmi, tostarp pienācīgu MVU un NVO pārstāvību, kā arī ņemot vērā ar metožu izmantošanu saistītās izmaksas, ieguvumus un laika patēriņu. Komisija regulāri ziņos dalībvalstīm un citām ieinteresētajām personām par gūtajiem panākumiem, izmantojot produktu integrētās politikas / ilgtspējīga patēriņa un ražošanas (PIP/IPR) regulārās sanāksmes³⁶.

Komisija ir gatava izvērtēt arī tādas alternatīvas pieejas PVPN un OVPN noteikšanai, kas ļautu sasniegt iepriekš nosauktajiem mērķiem līdzvērtīgus mērķus. Tādēļ Komisija plāno izmēģinājuma posma galīgos rezultātus nodot neatkarīgai profesionālvērtēšanai, rezultātus novērtējot salīdzinājumā ar tādu iespējamu alternatīvu metožu rezultātiem, ko ierosinājušas ieinteresētās personas. Lai alternatīvu metodi varētu izvērtēt šajā salīdzinošajā analīzē profesionālvērtēšanas ietvaros, ieinteresētajām personām, kuras to atbalsta, tā jātestē līdzīgos testēšanas

³⁴ Lai noteiktu etalonrādītāju, ir jāidentificē vidējais tirgū pieejamais paraugprodukts un, pamatojoties uz šo analīzi, jānosaka ekoloģisko raksturlielumu kategorijas.

³⁵ Piemēram, produktu kategoriju noteikumi, kas izstrādāti Francijas *Grenelle II* eksperimentu ietvaros vai saskaņā ar citām starptautiskām sistēmām — piemēram, Zviedrijas *EPD*, Japānas *Eco-leaf* vai *EMAS* nozaru atsauces dokumentiem.

³⁶ http://ec.europa.eu/environment/ipp/ipp_wg.htm.

apstākļos. Šī neatkarīgā profesionālvērtēšana Komisijai ļaus izraudzīties visdaudzsoļāko un praktiskāko variantu šajā paziņojumā norādīto politikas mērķu sasniegšanai.

4.3.3. *Ekoapgalvojumi un Negodīgas komercprakses direktīvas vadlīniju uzlabošana*

Nav tādu ES tiesību aktu, kas īpaši saskaņotu visus ekoapgalvojumus un tirgdarbības izteikumus. ES reglamentē apgalvojumu lietošanu, vai nu iekļaujot attiecīgas prasības konkrētos tiesību aktos, kas reglamentē dažādu produktu veidu raksturlielumus (piemēram, *Energy Star* regulā³⁷), vai nosakot vispārīgus noteikumus maldinošu ekoapgalvojumu izmantošanas novēršanai, atstājot valsts iestāžu ziņā šo noteikumu interpretēšanu un izpildes nodrošināšanu katrā gadījumā atsevišķi³⁸ atbilstīgi Negodīgas komercprakses direktīvai (NKD)³⁹.

NKD īstenošanas kontekstā Komisija 2009. gadā pieņēma konkrētas vadlīnijas, lai veicinātu, ka tirgdarbībā un reklāmā tiek izmantoti skaidri, precīzi un piemēroti ekoapgalvojumi. Komisija šajā jomā plāno pieņemt papildu vadlīnijas, lai nodrošinātu prasību pienācīgu un konsekventu piemērošanu dalībvalstīs. Lai to panāktu, Komisija Patērētāju tiesību aizsardzības programmas⁴⁰ īstenošanas kontekstā jau ir sākusi diskusijas ar attiecīgajām ieinteresētajām personām, lai apzinātu problēmas un labāko praksi un vienotos par galvenajiem ieteikumiem turpmākai rīcībai⁴¹.

4.3.4. *Informācijas sniegšana par produktu un organizāciju ekoloģiskajiem raksturlielumiem*

Nepietiekamas informācijas sniegšana var tās saņēmējus mulsināt vai maldināt, traucēt lēmumu pieņemšanu un graut uzticību ekoapgalvojumiem. Šā iemesla dēļ Komisija, pamatojoties uz dažādu ieinteresēto personu diskusijā gūto pieredzi, iesaka principu kopumu, kas būtu jāpiemēro, sniedzot informāciju par produktu un organizāciju ekoloģiskajiem raksturlielumiem.

- (1) Pārredzamība. Saimnieciskās darbības veicējiem būtu jāsniedz informācija ne vien par attiecīgo produktu un organizāciju ekoloģiskajiem rādītājiem, bet arī par to, kā šī informācija ir iegūta, respektīvi, par novērtēšanas procedūru, metodi, datu avotu, kritērijiem u. tml.
- (2) Pieejamība un piekļūstamība. Saimnieciskās darbības veicējiem būtu jāsniedz informācija par produkta ekoloģiskajiem raksturlielumiem attiecībā uz vissvarīgākajiem vides ietekmējuma faktoriem vienkāršā un bez grūtībām saprotamā veidā. Papildus pamatinformācijai uzņēmējiem būtu jāsniedz arī iespēja iepazīties ar sīkāku informāciju, izmantojot papildu saziņas kanālus, piemēram, tīmekļa vietnes, viedtālrunu lietojumprogrammas utt.

³⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 15. janvāra Regula (EK) Nr. 106/2008 par biroja iekārtu energoefektivitātes marķēšanas programmu.

³⁸ SEC(2009) 1666 2.5. nodaļa *Misleading Environmental Claims in Guidance on the implementation/application of Directive 2005/29/EC on unfair commercial practices*.

³⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada 11. maija Direktīva 2005/29/EK, kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem ("Negodīgas komercprakses direktīva"), OV L 149, 11.6.2005., 22. lpp.

⁴⁰ Eiropas Patērētāju tiesību aizsardzības programma palāvības un izaugsmes veicināšanai, COM(2012) 225 final.

⁴¹ Dažādu ieinteresēto personu diskusija par ekoapgalvojumiem (DIPDE), ko vadīja ĢD SANCO, JUST un ENV. Ziņojums, kurā tika izklāstīti DIPDE galvenie atzinumi un secinājumi, tika laists klajā 2013. gada Eiropas Patērētāju samītā 18. martā, <http://www.european-consumer-summit.eu>.

- (3) Uzticamība. Sniegtajai informācijai vajadzētu būt zinātniski precīzai un pārbaudāmai, lai sniegtu lietotājiem pārliecību, ka ekoapgalvojums ir uzticams.
- (4) Pilnīgums. Saimnieciskās darbības veicējiem būtu izmaksu ziņā efektīvā veidā jāsniedz informācija par visām vides ietekmējuma kategorijām, kam ir nozīme attiecībā uz konkrēto produktu un organizāciju.
- (5) Salīdzināmība. Saimnieciskās darbības veicējiem būtu jāievēro konsekvence metodoloģisko lēmumu jomā, lai garantētu ar konkrētu produktu kategoriju vai nozari saistītās ekoloģisko raksturlielumu informācijas salīdzināmību ilgākā laikposmā. Kad vien iespējams, viņiem būtu jāizmanto metodes, kas ļauj salīdzināt vienas produktu kategorijas produktu un vienā nozarē strādājošu organizāciju ekoloģiskos raksturlielumus.
- (6) Skaidrība. Saimnieciskās darbības veicējiem būtu jāsniedz informācija, skaidrā, precīzā un lietotājiem pilnībā saprotamā veidā. Arī informācijas saturam vajadzētu būt skaidram: tās mērogs un sarežģītība būtu jāpielāgo mērķgrupai, produkta īpašībām un informācijas sniegšanas mērķim.

Pieejamu un bieži lietotu pieeju, standartu un metožu — piemēram, PVPN un OVPN — izmantošana ļoti palīdzētu nodrošināt šo principu ievērošanu.

4.4. Otrais posms: novērtēšana un nākotnes politika

Pēc izmēģinājuma posma Komisija izvērtēs gūtās sekmes un pēc tam lems par darba turpināšanas virzienu ("otrais posms"). Otrajā posmā tā novērtēs, vai metodes, produktu un nozaru ekoloģisko raksturlielumu etalonrādītāji un stimuli ir lietderīgi, lai tos varētu izmantot politikas instrumentos. Komisija īpaši pievērsīsies jautājumam, vai tos varētu padziļināti integrēt plašākā pašreizējo instrumentu vai jaunu instrumentu kopumā, lai uzlabotu ES tirgū pieejamo produktu ekoloģiskos raksturlielumus, ņemot vērā iespēju izmantot potenciāli piemērotus līdzekļus, tostarp Eiropas standartu noteikšanu. Pamatojoties uz šā novērtējuma rezultātiem, Komisija izstrādās atbilstošus priekšlikumus, kā norādīts Komisijas priekšlikumā jaunai ES vides rīcības programmai līdz 2020. gadam⁴².

5. GLOBĀLAIS KONTEKSTS UN STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

Situācija pasaulē ekoloģisko raksturlielumu mērīšanas un norādīšanas jomā strauji attīstās līdzīgi norisēm dalībvalstu līmenī. Piemēram, Šveice apsver iespēju 2013. gadā nākt klajā ar tiesību aktu, ar ko ieviestu produktu aprites cikla vairākkritēriju novērtējumu un tā rezultātu sniegšanu patērētājiem. Arī Japāna, Dienvidkoreja, Austrālija un Kanāda lēmumu pieņemšanā izmanto APN pieejas. ASV Vides aizsardzības aģentūra vada vadlīniju sagatavošanu par produktu kategoriju noteikumu izstrādi. *Sustainability Consortium* ir viena no lielākajām privātajām iniciatīvām, kas saistītas ar produktu vides pēdas nospieduma noteikšanu un norādīšanu; parādās arī jaunas iniciatīvas, piemēram, *Sustainability Accounting Standards Board*.

Šie pastāvīgie centieni ir vērtējami pozitīvi, taču pastāv bažas, ka vairums minēto iniciatīvu tiek izstrādātas visai izolēti, savukārt aizvien globālākajām un sarežģītākajām piegādes ķēdēm būtu nepieciešama saskaņotāka pieeja, kas piemēram, ļautu pašreizējos līdzekļus un platformas lielākā mērā savstarpēji aizstāt un uzlabotu to sadarbību. Ir paredzams, ka metožu izstrāde vismaz zināmā mērā

⁴²

COM(2012) 710 final.

notiks starptautiskā līmenī. Tomēr būtu vajadzīga mērķtiecīgāka un vērīgāka darbība un aktīvāki centieni šajā jomā panākt vienprātību.

Rīkojoties *Rio+20* konferencē pieņemtā ilgtspējīga patēriņa un ražošanas desmit gadu programmu kopuma kontekstā, ES līdztekus citām rīcības iespējām plāno aktīvi sadarboties ar galvenajiem tirdzniecības partneriem, lai sekmētu saskaņotāku pieeju metožu izstrādei starptautiskā līmenī, izmantojot brīvi pieejamu un pārredzamu apspriešanās procesu, kas būtu pieejams visām ieinteresētajām personām. Par progresu dalībvalstīm un citām ieinteresētajām personām tiks ziņots PIP/IPR regulāro sanāksmju ietvaros.

ES arī sniedz finanšu atbalstu tādām *UNEP* spēju veidošanas darbībām jaunattīstības valstīs un valstīs ar strauji augošu ekonomiku, kas tiek organizētas tādās jomās kā vides pēdas nospiedums, aprites cikla novērtēšanas metodes un datu ieguve.

PVPN un OVPN metožu pakāpeniski aizvien plašāka izmantošana visā ES atstās pozitīvu ietekmi arī uz uzņēmējdarbību ārpus ES, jo tā nodrošinās divus vienotus atsaucē punktus uzņēmumiem, kuri vēlas iesaistīties ES tirgū, aizstājot pašreizējo valsts līmeņa sistēmu mozaīku. Tādējādi saruks eksportētāju administratīvie izdevumi un vēl vairāk palielināsies ekoloģisko produktu piedāvājums vienotajā tirgū.